

Rechtskrundig Weekblad

REDACTIE : Italiëlei, 99, Antwerpen

Vereeniging zonder winstgevend doel

BEHEER : Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

Abonnement : 100 fr. per jaar

Postchecknummer : 3185.22

INHOUD :

HERMAN JACOB. — Het Staatstoezicht over de verzekeringsondernemingen.

RECHTSPRAAK.

Hof van Beroep te Brussel. — 9^e Kamer. — 6 Dec. 1932. — Strafrecht. — Ondraging van inbeslaggenomen goederen, gepleegd door familielieden of verwanten.

Rechtbank van eersten aanleg te Antwerpen. — 1^e Kamer. — 10 December 1932. — Onderzoek naar het vaderschap. — Wet van 6 April 1908. — Art. 1382.

Rechtbank van eersten aanleg te Brussel. — Zetelende als Rechtbank van Beroep. — 2^e Kamer. — 17 Mei 1932. — Bezit. — Hoedanigheden. — Kansspel. — Reisdruiven.

Werkrechtvaard van Antwerpen. — Kamer voor bedienden. — Dienstverdrag. — Dertiende maand.

G. SPANOGHE. — Taslonkruid in het Rechtskrundig Weekblad.

MEDEDEELINGEN.

WETGEVING.

Het Staatstoezicht over de Verzekeringsondernemingen

II ALGEMEEN OVERZICHT

Het recht van de private verzekeringen heeft vertakkingen zoowel op het gebied van het publiekrecht als op het gebied van het privaatrecht.

Tot het privaatrecht behooren de voorschriften die de verhoudingen tusschen verzekeraar en verzekerde of tusschen verzekeraar en herverzekeraar regelen. Tot het publiekrecht behooren, naast de regeling van het toezicht over de verzekeringsondernemingen en van de uitbating van de verzekering door den Staat, het strafrecht en het fiscaal recht van de verzekering.

Het toezicht vanwege den Staat over de verzekeringsondernemingen — het administratief recht van de verzekering — is een van de jongste takken. Zijn ontstaan dankt het meestendeels aan de ineenstorting van de een of andere groote verzekeringsmaatschappij. In verscheidene landen, zooals Duitschland en Zwitserland, is het reeds tot een hoogen trap van ontwikkeling gekomen, terwijl het in België, bijvoorbeeld, slechts ontstond in 1930.

De organisatie van het toezicht verschilt van land tot land zoowel voor wat betreft de uitgebreidheid van de toepassingsfeer, als voor wat aangaat de grondbeginselen van de wettelijke regeling.

De reden waarom de meeste staten, in tegenstelling tot het algemeen aanvaarde principe van de vrijheid der onderneming, op het gebied van de verzekering bepaalde perken aan die vrijheid stellen en een soms streng toezicht uitoefenen is te zoeken in het eigenaardige karakter van het verzekeringswezen.

De verzekerde is doorgaans niet in staat na te gaan of de organisatie van de verzekeringsmaatschappij waartoe hij zich richt voldoende waarborgen biedt. Hij kan zich onmogelijk een, zelfs maar benaderend, beeld vormen van de degelijkheid van de financiële opbouw van het bedrijf van zijn verzekeraar. Hoe groot het aantal verzekeren is, hoe uitgebreider de portefeuille, hoe steviger hierdoor de maatschappij schijnt, des te moeilijker wordt het voor den verzekerde een juiste gedachte te verkrijgen van de wijze waarop de geweldige sommen worden beheerd, die verzameld en uitgekeerd worden.

Dit financiële motief is vooral scherp waarneembaar op het gebied van de levens-

verzekering. Naast de buitengewone ingewikkeldheid van de technische methodes waarmede in de levensverzekering wordt gewerkt, komt hier nog bij de lange duur van de contracten en het belang van de bedragen die als reserve den verzekeraar in handen gegeven worden. De verzekerde moet zich binden voor tientallen jaren aan een bepaalde onderneming, en een onderbreking van de verzekering vóór het einde van de overeenkomst berokkent aan den verzekerde bijna noodzakelijk een groote schade.

Op het gebied van de schadeverzekering is de financiële beweegreden eveneens van belang; doorslaand is hier echter veeleer een juridische beweeggrond. De controle zal bij de schadeverzekering in de eerste plaats een juridisch karakter vertoonen: meer speciaal zal de inhoud van de polissen en de houding van de maatschappijen na een ongeval worden nagegaan. Het toezicht zal er over hebben te waken dat de equivalenten tusschen premie en risico niet eenzijdig verbroken worde tengevolge van sommige bepalingen uit de algemeene voorwaarden. Het is inderdaad niet mogelijk, zelfs met een tot in bijzonderheden uitgewerkte wetgeving op het verzekeringscontract, alle mogelijke misbruiken vanwege sommige niet ernstige verzekeraars te keer te gaan. Het organisme van toezicht kan integendeel, indien de algemeene voorwaarden voorafgaandelijk aan zijn goedkeuring moeten worden onderworpen (zooals ook in België het geval is voor de levensverzekering), elke clause, die zonder noodzakelijkheid den economisch zwakkeren verzekerde zou benadeelen, weigeren goed te keuren.

Er is heel wat geschreven vóór en tegen het invoeren van het staatstoezicht. Geen enkele ernstige onderneming zal zich echter blijven verzetten tegen het invoeren van een controle, die als gevolg heeft dat de mededinging op een gezondere basis wordt gesteld. In feite is het toezicht niet een lastige hinderpaal, maar een helper voor de degelijk opgezette maatschappijen. In Zwitserland en Duitschland, waar de regeling wel het strengst is en het toezicht het verst gaat, aanvaarden de verzekeraars ten volle de lasten die uit dit systeem voortvloeien en erkennen ze het nut en de noodzakelijkheid ervan.

339

Indien men de ontwikkeling van het toezicht in de onderscheiden landen nagaat, dan moet men besluiten dat er onloochenbaar een strooming bestaat om in de meest breede mate de verzekeringsondernemingen aan een staatscontrole te binden. Deze beweging heeft haar oorsprong gevonden in Massachussets, U.S.A.; in Europa kwam ze voor het eerst tot verwezenlijking in Zwitserland, waar op 25 Juni 1885 een federale wet betreffende het toezicht over de private verzekeringsondernemingen tot stand kwam. Over Duitschland (1901) en Frankrijk (1905) heeft deze beweging in bijna alle Europeesche landen voet gevat. Zelfs in Engeland, het land dat op het gebied van het verzekeringswezen als het meest vijandige tegen alle staatsregeling kan gelden, werd in 1909 voor verscheidene takken van verzekering een wezenlijke en diepgaande controle ingevoerd.

De takken van verzekering waarop toezicht wordt uitgeoefend zijn van land tot land verschillend. In België, Holland en Denemarken zijn enkel de ondernemingen die levensverzekeringen afsluiten onder toezicht gesteld. In Frankrijk zijn naast de levensverzekeringen ook de geboorteen huwelijksgiftverzekeringen, de bewerkingen van de maatschappijen voor kapitalisatie en van de spaarmaatschappijen aan een, in de groote lijnen gelijkvormige, controle onderworpen. In Italië, Duitschland, Zwitserland, Zweden, Noorwegen, Spanje, Bulgarië, Polen en Oostenrijk staan in principe alle takken van verzekering onder toezicht. Nochtans zijn doorgaans de herverzekeringen en de transportverzekeringen uitgesloten, daar in deze soort assuranties de verzekeraar niet staat als de economisch sterkere tegenover een op gebied van verzekering onervaren partij. Dit neemt niet weg dat in Spanje en Italië ook de herverzekering onder toezicht is gesteld.

De wijze waarop de controle is ingericht wijkt eveneens af van land tot land. Nochtans kan men voornamelijk drie systemen onderscheiden.

Het « Publiciteitssysteem », dat oorspronkelijk in Engeland integraal werd toegepast, vermijdt alle directe en indirecte inmenging in het beheer der ondernemingen, en bepaalt er zich toe de publicatie voor te schrijven, op zekere vastgestelde termijnen en volgens bepaalde vormen, van de principes van organisatie van het bedrijf en van de uitslagen van zijn uitbating. Het publiciteitssysteem is tegenwoordig overal als zelfstandig systeem opgegeven, ook in Engeland. Het dichtst bij het principe van dit systeem is de Hollandsche wetgeving gebleven. Het principe der publiciteit werd echter als een der elementen van toezicht in bijna alle landen overgenomen.

Het tweede systeem is dat der « Registratie », door de Duitschers genoemd « Normativsystem ». De ondernemingen moeten vooraleer te mogen arbeiden, zorgen voor hun registratie. Deze registratie mag enkel worden verleend indien de on-

340

derneming voldoet aan de door de wet gestelde eischen; zij wordt ingetrokken indien de ondernemingen tijdens hun bestaan aan de wettelijke vereisten te kort komen. Wanneer echter de wettelijke voorwaarden zijn vervuld, dan moet de registratie worden verleend. De voorwaarden die doorgaans gesteld worden hebben betrekking tot het minimum kapitaal, tot de borgstellingen, tot de methode van berekening der reserves. De ondernemingen zijn ook op vaste tijdstippen tot zekere publicaties verplicht. Het « Normativsystem » wordt toegepast in Frankrijk en in Spanje.

Eindelijk is er nog het systeem der « Vergunning », gepaard gaande met een materieel toezicht. Aan het toezichtsorganisme wordt een rechtstreeksche invloed op het beheer en op de uitbating der maatschappijen toegekend; het heeft steeds het recht alle verrichtingen na te gaan, de boekhouding te onderzoeken, bepaalde daden te gebieden of te verbieden. Met deze materiele controle is een bijna discretionaire macht verbonden om de vergunning te weigeren of in te trekken. Tegen haar beslissingen staat er verhaal open voor het Hof van Verbreking of voor een andere rechtbank van hogere instantie. Dit is het systeem dat in Duitschland, Zwitserland en de meeste landen van Centraal-Europa gangbaar is.

Het systeem van de Belgische wet staat tusschen het Normativsystem en het Duitsch-Zwitserse systeem in.

Het organisme belast met het uitoefenen van het toezicht is veelal een departement van een der bestaande ministeries (Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg in Frankrijk, van Financiën in Polen, van Handel in Turkije) ofwel een bijzonder organisme dat werkt onder de controle van één der ministers (Federaal Bureau der Verzekeringen in Zwitserland, Bureau voor Toezicht over de Private Verzekeringsondernemingen en over de Bouwspaarbanken in Duitschland).

De activiteit van de organismen van toezicht is vaak niet tot de maatregelen, die direct met de controle over de verzekeringsondernemingen verband houden, beperkt. In Zwitserland, Duitschland, Polen, Sowjet-Rusland en sommige andere landen geeft het Bureau van Toezicht een jaarlijksch verslag uit, waarin naast een lijksch verslag uit, waarin naast een rapport over den financiëleen toestand van de verzekeringsonderneming, de wetgeving en de interessantste jurisprudentie uit het afgelopen jaar vermeld worden. Het Zwitserse Bureau fédéral des assurances privées doet echter nog meer. Een federale wet (20 December 1888) legt aan alle rechtbanken en hoven de verplichting op, de door hen gevelde vonnissen en arresten waarin een vraag uit het verzekeringsrecht ter sprake komt mede te delen aan het Bureau fédéral des assurances. Dit laatste publiceert de belangrijkste beslissingen in een speciale verzameling.

Terwijl enerzijds het staatstoezicht in steeds talrijker landen wordt ingevoerd,

is anderzijds in verscheidene landen, waar het reeds sedert eenige jaren bestaat, een strooming om de bestaande regelen van controle, te verscherpen waarneembaar strooming die ten gevolge van de economische crisis sterk in intensiteit toenam.

In Engeland, bijvoorbeeld, is deze tendenz duidelijk in de opeenvolgende wetten betreffende de staatscontrole te bemerken. De Assurance Companies Act van 1909, waarbij de levens-, ongevallen-, brand- en aansprakelijkheidsverzekeringen onder toezicht werden gesteld, hield nog bijna algemeen vast aan de principes van het publiciteitsstelsel. De wet van 1923, waarbij de volksverzekeringen aan controle werden onderworpen, is integendeel een groote stap in de richting van het materiele staatstoezicht geweest.

In Duitsland is de ontwikkeling nog duidelijker waar te nemen. Het stelsel van de Duitse wet betreffende het staats-toezicht over de private verzekeringsondernemingen van 1901, waaraan vooral na den wereldoorlog verscheidene kleinere wijzigingen werden gebracht, was van den beginne af zeer streng: zooals ook de Zwitsersche, had de Duitse wetgever het principe der vergunning en der materiele controle tot het zijne gemaakt. Sedert verscheidene jaren deed zich nochtans een beweging ten voordeele van een d'epgaande wijziging van de wet van 1901 ge-

voelen. De crisis, en meer speciaal de kracht van de Frankfurter Allgemeine Versicherungsgesellschaft, maakte het probleem der herziening actueel. Deze herziening geschiedde dan ook bij de wet van 6 Juni 1931, die het toezicht uitbreidde (o. a. op de automobielverzekering, die tot dan toe niet onder controle stond), het merkbaar verscherpte (jaarlijksche revisie der bilans, vijfjaarlijksche controle van alle documenten door een afgevaardigde van het Aufsichtsamt) en de vrijheid van de ondernemingen voor wat betreft de belegging van de reserves sterk inkramp.

In andere landen, o. a. Spanje en Italië, is deze strooming bemerkbaar door een verhoogen van de voorgeschreven waarborgsommen en van het wettelijk voorzien minimum van het maatschappelijk kapitaal. In Spanje, en vooral in Turkije, is de verscherping echter vooral gericht tegen de buitenlandse ondernemingen en heeft ze in de eerste plaats een protectionistisch karakter.

België heeft in 1930 den door de omliggende landen gebaanden weg betreden, met de wet betreffende het staats-toezicht over het levensverzekeringsbedrijf. Het is waarschijnlijk dat deze eerste stap niet de laatste zal wezen.

HERMAN JACOB.

kunstgrepen of verbreking van trouwbeloften; hij drukte er zelfs bijzonder op, dat de nieuwe wet van 6 April 1908 wel als een bijvoegsel aan de reeds bestaande wetgeving diende aanzien, doch hoegenaamd geen wijziging daarstelde aan de op art. 1382 steunende rechtspraak (Wet 6-IV-1908 — Recherche de la paternité, Paul Leclercq, adv. gén. n° 98, bl. 220);

Aangezien overigens de Belgische rechtsgeleerden die deze questio juris onderzocht hebben, het eens zijn om te verklaren dat de nieuwe wet van 1908 geen inbreuk heeft gemaakt op het reeds bestaande recht der oetende dochter, schadevergoeding te bekomen van haar verleider (Paul Leclercq, op cit. n° 58, Calopin, bl. 40-41);

Aangezien in Frankrijk een wet van gelijken aard den 16 November 1912 in voege is getreden, en zoowel de Fransche juristen als de rechtbanken en hoven eenstemmig de meening hebben uitgedrukt dat de vordering, steunende op de wet betreffende de opzoeking naar het vaderschap en de aktie gebouwd op art. 1382, verschillen zoowel door hun voorwerp en door de bewijsomstandigheden welke ze veronderstellen, als door de personen die n het rechtsgeding kunnen betrokken worden; (Josserand, Droit Civil Positif Français, d. I, Planiol et Ripert, d. II, blz. 790, n° 933. Poitiers, 29-X-1928, S. 1929, II, p. 5);

Aangezien uit die overwegingen spruit dat het door verweerder opgeworpen middel van niet ontvankelijkheid als ongegrond dient afgewezen.

Over den grond.

Aangezien de in artikelen gestelde feiten ter zake dienende en afdoende zijn;

Dat ze van aard zijn, den ijver met de welke verweerder het meisje achtervolgde te bewijzen, alsook zijne valsche beloften, zijne listige handelwijzen en hun causaal verband met de verleiding aan den dag te brengen;

Dat zij insgelijks ten doel hebben het bewijs voor te brengen dat de vleesche-lijke betrekkingen — welke het gevolg zijn geweest van zijn laakbaar gedrag — tot de bevruchting van het meisje hebben geleid, en dat hij de aansprakelijkheid ervan op zich genomen heeft met name de kraamkosten te betalen;

Aangezien in die aangevoerde feiten de drie elementen der verantwoordelijkheid aanwezig zijn: de zedelijke en materiele schade, de plichtigheid van verweerder en het causaal verband tusschen de door verweerder begane schuld en de door aanlegster geleden schade;

Dat bijgevolg met het oog op art. 1382 en 1383 het aanbod van bewijs doelreffend voorkomt en dient ingewilligd.

Om deze redenen:

De Rechtbank, alle andere besluiten van de hand wijzende, vooraleer recht te doen, laat aan aanleggers toe te bewijzen door alle middelen van recht, getuigen inbegrepen .....

Staat aan verweerder het tegenbewijs toe door dezelfde middelen;

Stelt aan om het onderzoek met gesloten deuren voor te zitten, den heer Rechter Verstraete of in geval van belet elk ander magistraat door den heer Voorzitter dezer rechtbank aan te stellen.

Kosten voorbehouden.

NOTA. — Naast de verwijzingen in het vonnis aangeduid, leze men H. Capitant, le Permis de Séduire, Dalloz Hebdomadaire, 1933, chronique, bl. 1.

RECHTBANK VAN EERSTEN AANLEG TE BRUSSEL

ZETELENDE ALS RECHTBANK VAN BEROEP

2e KAMER — 17 MEI 1932

Voorzitter: M. Simon
Pleiters: Mr Van Dessel en Mr Goossens

BEZIT. — HOEDANIGHEDEN. — KANSPEL. — REISDUIVEN.

Om als een titel te gelden, moet het bezit, volgens art. 2279, openbaar, en niet dubbelzinnig zijn, en te goeder trouw bekomen zijn. Het mededingen in prijskampen voor reisdieven is geen kansspel omdat de behendigheid, en de vakkunde er een overwegenden rol in spelen.

Cl... t/ Ger...

De Rechtbank;

Gezien het interlocutoir vonnis, gezien het eindvonnis door den Heer Vrederech-

ter van het Kanton Assche verleend en aan de Rechtbank overgelegd in geregistreerde uitgifte;

Aangezien tegen voormelde vonnissen beroep ingesteld werd te bekwamer tijd en in den vorm door de wet vereischt;

Aangezien de ontvankelijkheid van het hooger beroep niet wordt betwist;

Aangezien de eisch hiertoe strekt dat beroeper, oorspronkelijk verweerder zou veroordeeld worden aan beroepene oorspronkelijk eischer, 2500 frank te betalen, tot vergoeding der schade, voortvloeiende uit de omstandigheid dat hij een reisdуйf, die aan beroepene toebehoort, gedurende acht maanden ongeveer in zijn duivenhok heeft opgesloten en bovendien den ring waarvan zij draagster was heeft afgeknipt hetgeen haar voortaan belet deel te nemen aan vliegrijscampen;

Aangezien beroeper den regel uitroeft die gesteld is door de eerste alinea van artikel 2279 van het burgerlijk wetboek;

Aangezien op 't stuk van geïndividualiseerde roerende goederen het bezit evenveel waard is als een titel, doch op voorwaarde alléén dat het al de vereisten van de wet vervult, m. a. w. indien het bevrijd is van alle gebreken, dus openbaar, niet dubbelzinnig en te goeder trouw bekomen (zie verbrekingshof van Frankrijk 21 November 1927, D. P. 1928, I, 172 en het verslag van raadsheer Pricout dat het arrest voorafgaat, zie bovendien: Colin en Capitant, d. I, blz. 918);

Aangezien het ingeroepen bezit niet openbaar was vermits de debatten doen blijken dat betwiste duif in beroeper's duivenhok opgesloten was;

Aangezien expert Stas, die door den eersten rechter werd benoemd, vastgesteld heeft dat de woorden « Camille Ger... » op de vierde slagveer der linkervlerk van net dier bij middel van groenen inkt waren gedrukt.

Aangezien het dus bewezen is dat beroeper te kwader trouw het bezit bekomen heeft van de duif waarvan sprake is;

Aangezien beroeper te vergeefs beweert dat hij de duif bij pluimgedierte handelaar Pauwels heeft gekocht; daar enerzijds voornoemde handelaar Pauwels en getuige Stallaert Alfons ter terechtzitting hebben verklaard dat de duif, door eerstgenoemde aan beroeper verkocht, geen herkenningsteeken op den vleugel droeg en veldwachter Robbe anderzijds heeft verklaard dat hij onmiddellijk na de teruggave van de duif, bevond dat het dier den stempel « Germanes Camille » op den linker vlerk droeg;

Aangezien de eerste Rechter uit die verklaring ten rechte heeft afgeleid dat Pauwels en Stallaert een andere duif bedoelden dan die welke in geschil is;

Aangezien beroeper tevergeefs beweert dat beroepene door de teruggave van de duif volkomen schadeloos gesteld werd en dat artikel 1965 van het burgerlijk wetboek de rechtbank belet in de begroting der schade, rekening te houden met de prijzen die betwiste duif had kunnen behalen indien zij in het bezit van beroepene gebleven was;

Aangezien inderdaad als gelukspelelieden beschouwd te worden alléén die spelen die door de kans worden beheerscht zoodat de behendigheid, de wetenschap en de berekeningen van de spelers slechts een te verwaarloozen invloed op den uitslag ervan, uitoefenen;

Aangezien wat betreft de reisdуйfprijskampen zulks het geval niet is indien zij slechts aanleiding geven tot niet overdreven weddenschappen tusschen duivenkweekers, duiveneigenaars en lieden die de waarde van eene reisdуйf kunnen waardeeren (zie Baudry—La Cantinerie en Wahl: des contrats aléatoires n° 43. Burgerlijke Rechtbank Brussel, 25 Mei 1912, P.P. 1913, 233);

Aangezien bovendien rekening dient gehouden te worden met de schade die aan beroepene veroorzaakt werd doordat hij, gedurende acht maanden de duif niet tot het fokken heeft kunnen gebruiken;

Aangezien, rekening gehouden met de waardeeringselementen van de zaak, het nadeel aan beroepene toegebracht door de schuld van beroeper billijk kan begroot worden op de hierna vastgestelde geldsom;

Om deze redenen:

De Rechtbank, recht sprekende op tegenpraak en alle verdere of tegenstrijdige conclusies verwerpende;

Ontvangt het hooger beroep;

Rechtdoende: Doet het eindvonnis op drie en twintigste September negentien honderd dertig verleend, te niet doch alleen voor wat de begroting betreft van de vergoeding aan beroepene toegekend;

RECHTSPRAAK

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

9e KAMER — 6 DECEMBER 1932

Voorzitter: M. De Lichtervelde
Raadsheeren: M.M. Dujardin en Bail
Adv. Gen.: M. Wouters

Pl.: Mr Van der Planken (Antwerpen)

STRAFRECHT — ONDRAGING VAN INBESLAGGENOMEN GOEDEREN, GEPLEEGD DOOR FAMILIELEDEN OF VERWANTEN.

- I. De ondraging van inbeslaggenomen voorwerpen (art. 507 S. W.) is een delict sui generis, dat niet mag verward worden met diefstal noch met misbruik van vertrouwen.
- II. De vrijstelling van straf, voorzien ten voordeele van verwanten en familieleden door art. 462, 492 en 504 S. W., moet op beperkende wijze uitgelegd worden. Ze is niet van toepassing op het wanbedrijf voorzien door art. 507 S. W.

O. M. t/ V. W.

Gehoord het verslag gedaan door den heer Voorzitter;

Gehoord het Openbaar Ministerie in zijnen eisch;

Gehoord den betichte in zijne middelen van verdediging, ontwikkeld door Meester Van der Planken, advocaat;

Gezien zijne besluiten;

Aangezien de beroepen regelmatig zijn;

Aangezien de feiten, zoo ze ten laste van betichte door den eersten rechter vastgesteld werden, bewezen zijn gebleven door het onderzoek voor het Hof gedaan;

Aangezien de bepalingen van artikelen 462, 492 en 504 van het strafwetboek nauw toegepast dienen te worden en eene uitzondering op het gewoon recht uitmaken die niet kan uitgebreid worden op het wanbedrijf door artikel 507 voorzien, hetwelk een delict sui generis daarstelt;

Aangezien wanneer voorwerpen regelmatig in beslag genomen zijn, deze onder geen voorwendsel mogen weggenomen worden;

Aangezien de straf in eersten aanleg toegepast eene billijke beteugeling daartelt der bedreven inbreuk;

Om deze beweegredenen:

Het Hof,

Ontvangt de beroepen en rechtdoende ten gronde:

Gezien de wetsbepalingen in het bestreden vonnis aangehaald;

Bevestigt het bestreden vonnis en verwijst den betichte tot de beroepskosten.

NOTA. — Zie in dezen zin Nijvels en Servais, art. 462 n° 12 en 507 n° 4. Betichte heeft een voorziening in verbreking ingeleid.

RECHTBANK VAN EERSTEN AANLEG TE ANTWERPEN

EERSTE KAMER — 10 DECEMBER 1932

Voorzitter: M. Malgaud

ONDERZOEK NAAR HET VADERSCHAP. — WET VAN 6 APRIL 1908. — ART. 1382.

De wet van 6 April betreffende het onderzoek naar het vaderschap (art. 340-342 B. W.) laat de mogelijkheid bestaan een vordering in te spannen op grond van art. 1382 B. W. De vordering, gesteund op art. 1382, moet niet, zooals een vordering gesteund op art. 340 B. W., ingeleid worden binnen de drie jaar sinds de geboorte van het kind.

S. G. t/ D.

Aangezien de vraag strekt tot het bekomen van schadeloosstelling wegens verleiding die aanlegster vanwege verweerder heeft onderstaan en tengevolge derwelke een onwettig kind geboren is;

Aangezien aanlegster haren eisch steunt op art. 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek en de verantwoordelijkheid van verweerder afleidt van de omstandigheden waarin de verleiding plaats heeft gegrepen;

Aangezien het vaststaat dat het onwettig kind op 11 October 1925 geboren is en het geding slechts op 23 October 1930 ingespannen werd.

Over de gronden van niet ontvankelijkheid.

Aangezien verweerder de toepassing der wet van 6 April 1908 (art. 340 Burgerlijk Wetboek) inroept, volgens dewelke de vraag van de moeder binnen de drie jaar sinds de geboorte van het kind moet ingeleid worden en het bewijs der betrekkingen slechts uit bepaalde omstandigheden kan afgeleid worden;

Aangezien er dient opgemerkt dat aanlegster zich niet steunt op de wet van 6 April 1908 doch slechts en uitsluitelijk op art. 1382-1283 van het Burgerlijk Wetboek;

Aangezien het haar gansch vrij stond haar vordering te staven zoowel tegelertijd op de wet van 6 April 1908 en op art. 1382-1283 van het Burgerlijk Wetboek als slechts op een van die wetsbepalingen;

Dat inderdaad die twee vorderingen van elkander gansch onafhankelijk zijn;

Dat die rechtsvraag tijdens de verhandelingen in de Kamers aangevoerd werd, en door den heer verslaggever Graaf Goblet d'Alviella er uitdrukkelijk verklaard werd, dat de nieuwe wet van 1908 geen minste verandering noch aan de bestaande wetgeving noch aan de rechtspraak, bracht voor wat de schadevergoeding aangaande voortspruitende uit de verleiding, listige

voormeld vonnis dienaangaande verbeterende: veroordeelt beroeper tot een schadevergoeding groot zes honderd frank ten bate van beroepene;

Bevestigt het interlocutoire vonnis op 10 Juni negentien honderd dertig verleend, benevens de overige beschikkingen van het eindvonnis;

Veroordeelt beroeper tot de wettelijke intresten, verwijst hem tot de drie-vierden der gerechtskosten van het hooger beroep; stelt het overblijvende deel van die kosten ten laste van beroepene.

WERKRECHTERSRAAD VAN ANTWERPEN

KAMER VOOR BEDIENDEN

Voorzitter: M. Roosens

Bijzitter: M. Vlietinck

Pl.: Mr. Houben en Mr. Van Doosselaere

DIENSTVERDRAG — DERTIENDE MAAND.

De dertiende maand verschilt, als bijvoegelijke vergoeding, van het gewoon of vast loon, in opzicht van oorsprong en doel.

Dit dubbel verschil valt niet weg, wanneer die vergoeding door het dienstverdrag uitdrukkelijk voorzien of in den loop der overeenkomst wordt ingevoerd.

Een overeenkomst is noodzakelijk tot het ontstaan van een recht op de 13e maand.

De vraag of deze verschuldigd is moet bijgevolg opgelost worden op grond der omstandigheden van elk geval.

Onder die omstandigheden dient rekening gehouden te worden met de volgende: dat eene beslissing rakende de toekenning of uitbetaling der 13e maand doorgaans genomen is geworden — dat slechts aan één lid van het personeel die vergoeding werd toegezegd — dat in die toezegging geen voorbehoud voor het geval van een schadelijke balans werd gemaakt — dat de 13e maand betaald is geworden voor een jaar met verlies.

S. en cons. t/ B. C. C.

Aangezien partijen het eens zijn om de betwisting te behandelen zoowel in grond-begint of in het algemeen als in feite, rakende het geval van aanleggers, in aanmerking nemende de bestaande rechtspraak der Belgische Werkrechtscamers van eersten aanleg en van beroep;

In rechte:

Aangezien in grondbegint de dertiende maand eene bijvoegelijke vergoeding is; dat zij van het gewoon of vast loon verschilt in dien zin dat dit laatste, een onmisbaar deel der uitbating uitmakende, altijd zelfs in geval van verlies, verschuldigd is, wat niet van een bijvoegelijke vergoeding kan gezegd worden van de 13de maand;

Aangezien in overweging dient genomen dat de 13e maand niet werd uitgevonden door de bedienden; wel kan een bediende of een groep bedienden er de invoering of herinvoering van eischen, doch het initiatief kwam van de werkgevers;

Aangezien het dus redelijk schijnt hun vermoedelijk oorspronkelijk inzicht te raadplegen bij het invoeren dezer instelling, sedert den oorlog geboren; welk inzicht blijkt dubbel geweest te zijn — de gedachte eener aanmoediging (al of niet afhankelijk van den loon der bedienden) — subjectief bestanddeel — en de voorspoed der uitbating, ten allerminst, eene uitbating die geen verlies oplevert — objectief of uitwendig bestanddeel der opvatting of van het inzicht;

Aangezien zoo de opvatting of meening over de schuld der 13de maand verschilt tusschen werkgever en werknemer, er bezwaarlijk overeenkomst van wil kan bestaan; een contract eischt echter die wils-overeenstemming (concours de volontés).

Aangezien het vermeld verschil van ontstaan en bedoeling tusschen vast loon en een bijkomend loon niet wegvalt wanneer schriftelijk, mondeling of stilzwijgend eene 13de maand tot stand is gekomen: de aard der zaak verandert niet; men gewaagt nooit van een «verworven recht» op vast loon, in principieel, want dat recht ontstaat door het tot stand komen van het dienstcontract; die bewoording past enkel op bijgevoegd loon of toeslag;

Aangezien dus, gelijkvormig met de parlementaire besprekingen der wet op het dienstcontract, in de rechtspraak op dit stuk meermaals aangehaald, alleen door eene uitdrukkelijke bepaling of overeenkomst aanspraak op een verworven recht op het bijloon kan doen ontstaan;

Aangezien uit deze beschouwingen volgt dat de oplossing der vraag nopens het recht op den eisch der niet betaalde dertiende maand in verband hoeft gebracht te worden met de bijzondere omstandigheden van elk geval;

In feite:

Aangezien wat het huidig geschil betreft, het vast staat dat verweerster een 13de maand elk jaar aan al de leden van haar personeel uitbetaald heeft, doch dat regelmatig de Beheerraad eene beslissing dienaangaande trof, zooals uit de voorgebrachte proces-verbalen der zittingen van den Beheerraad te besluiten is, namelijk van 10 Januari 1928, 8 Januari 1929, 28 Januari 1931 de 13de maand telkens omschreven wordende als volgt: «à titre de gratification de fin d'année».

Aangezien wel is waar die beslissingen genomen werden in de maand Januari nadat reeds in December de 13de maand was betaald geworden, dat, primo, het bestuur reeds in December de vermoedelijke jaarbalans kon kennen, secundo, dat de uitleg aanneembaar van verweerster volgens welke de bedienden best met de uitkeering der 13de maand gediend waren tusschen Kerstmis en Nieuwjaar, tertio dat geen beslissing van den Beheerraad noodig was nopens de betaling van het gewoon of vast loon;

Aangezien de bewering van aanleggers dat die beslissing de betaling betrof van eene verhooging van het vast loon door niets wordt gestaafd;

Aangezien uit niets blijkt dat de bestemde bedragen niet overeenstemmen met het totaal der 13de maand en voor al de bedienden;

Aangezien de omstandigheid dat de sommen besteed aan de betaling der 13de maand niet in het bijzonder vermeld worden in de balans zonder belang is vermits die post deel maakt van de algemeene onkosten;

Aangezien deze andere omstandigheid dat verweerster op de 13de maand ook de taks en pensioen afhiel, geen bewijskracht heeft om reden dat de wetten die afhouding eischen op al de vergoedingen ten bate der werknemers;

Aangezien van eenen anderen kant verweerster beweert dat de eisch in alle geval voorbarig is, daar dezelve strekt tot het bekomen van de breuk der 13de maand in verhouding met het getal maanden dat elke aanlegger in den loop van 1932 in dienst is geweest en het nog niet vaststaat of het aanstaande bilan de toekenning eener 13de maand zal mogelijk maken;

Aangezien echter op te merken is dat in de overeenkomst met Horemans gesloten en hierna vermeld geen voorbehoud werd gemaakt voor het geval er geen winst of verlies zou zijn;

Aangezien in dezelfde orde van gedachten het feit in aanmerking komt dat ook voor het jaar 1931 eene 13de maand werd uitbetaald — in den loop van November — alhoewel het een jaar van aanzienlijk verlies was; dat, wel is waar verweerster beweert dat zulks geschied is uit hoofde der overuren door een deel van het personeel aan het berekenings- en boekhouderswerk dit jaar, doch dat al de leden dien toeslag hebben gekregen en het verslag van den Beheerraad van 24 November 1931 van de aangevoerde beweegredenen der toekenning eener 13de maand zonder uitzondering niet gewaagt, de tekst luidende als volgt: «Personnel de la Banque: Le Conseil décide d'accorder au personnel ne jouissant pas de tantièmes une gratification de fin d'année égale à un mois de traitement»;

Aangezien bijgevolg eens het contractueel recht op de 13de maand bewezen, de vraag nopens het bestaan van een batig saldo der onderneming in het huidig geval van belang ontbloot schijnt te wezen;

Aangezien aanlegger n° 40, Horemans een schriftelijke overeenkomst voorbrengt, van 12 Maart 1924, waardoor hem buiten het vast loon nog eene 13de maand werd toegekend;

Aangezien zulks blijkt eene uitzondering geweest te zijn en de uitzondering den regel bevestigt;

Aangezien aanleggers aanbieden te wijzen dat hun een 13de maand bij het in diensttreden werd toegezegd;

Om deze redenen:

De Werkrechtscamer, alle andere of tegenstrijdige besluiten verwerpende, veroordeelt verweerster te betalen aan aanlegger Horemans ten titel van 7/12 der 13de maand jaar 1932 de som van zes honderd acht en vijftig frank, met de gerechtelijke intresten en vooraleer uitspraak te doen nopens den eisch der andere aanleggers, machtigt hen te bewijzen door alle middelen van recht getuigen inbegrepen: «Dat hen of elk hunner op het oogenblik hunner indiensttreding door wien het behoorde, benevens een bepaald vast loon tevens eene dertiende maand werd toegezegd.»

Voorbehoudt het tegenbewijs aan verweerster door dezelfde middelen van recht.

Taalonkruid in het Rechtskundig Weekblad

De redactie van ons blad heeft er meer dan wie ook reeds verschillende malen de aandacht op gevestigd dat taal en stijl van vele rechterlijke uitspraken en juridische bijdragen, die in het weekblad verschijnen, zeer te wenschen over laten.

Van eerstaf heeft het Rechtskundig Weekblad het doel nagestreefd hieraan te verhelpen en in de mate van het mogelijke de rechtstaal te schaven. Het is echter volstrekt vereischt om op dit gebied praktisch werk te leveren dat van bevoegde zijde eens terdege op de tekortkomingen, die op taalgebied in ons nummer voorkomen, worde gewezen.

Wij zijn zoo gelukkig te kunnen aankondigen dat de Heer J. Spanoghe zich hiermede wel heeft willen gelasten. De Heer Spanoghe is tegelijkertijd doctorandus in de rechten en doctorandus in de Germaansche philologie. Hij is dus zonder twijfel de geschikte man om ons op dit gebied te helpen en het is dan ook met groot genoegen dat wij zijn eerste bijdrage publiceeren, waarin hij taalonkruid, dat in ons blad nog woekert, tracht uit te wieden.

Wij hopen stellig dat wij in het vervolg nog regelmatig bijdragen van zijn hand zullen kunnen mededeelen.

**

Ik heb reeds ettelijke malen op het punt gestaan, eenige op- en aanmerkingen over rechtstaal, aangaande den inhoud van een nummer van ons R. W., schriftelijk vast te leggen en aan de redactie te laten geworden. Ik herinnerde mij echter telkens dat wij indertijd verwittigd werden hoe het nog een onbegonnen werk zou zijn ook maar de meest storende fouten uit de vonnissen en andere rechtskundige stukken te weren vooraleer ze op te nemen; daar twijfelt niemand aan! En daarom wordt alles opgenomen zooals het geschreven werd, (en, zooals ik persoonlijk heb ondervonden, zorgt het zeldzame wel eens voor opcenten).

Tot de redactie zelf moest ik mij dus niet richten. En toch had ik een naar gevoel wanneer ik keer op keer dezelfde onhebbelijke taalfouten gedrukt zag, omdat men er aan gewoon geraakt en zelf — bij het haastig spreken of opstellen althans — de gewraakte bokken gaat schieten. Schopenhauer is niet geheel in het ongelijk te stellen wanneer hij nogal drastisch uitroept: «Die verdammte Einhelligkeit in der Aufnahme jedes neuen Sprach-Schnitzers entspringt aus dem Triebe der Nachahmung...» en «Wenn sie einen Schnitzer 3 mal gedrückt gesehn haben, ist er ihnen klassisches Deutsch.»

De redactie, dacht ik nu plots Zondag 11., zal wel zeer tegen haar zin de autoriteit van het gedrukte, met voor onze moedertaal nadeelige gevolgen bepalen, en misschien wil ze wel een tegenvergift opnemen in de kolommen van het R. W. Zoo heb ik een een vluchtige «distellezing» uit het nummer van 4 Dec. gewaagd en ingezonden.

Mijn bedoeling is niet iemand te kwetsen, en daarom vermeld ik niet telkens het stuk waarin de fout voorkomt; ook wil ik niet willekeurig schijnen en daarom geef ik steeds naast de afkeuring het goede taalgebruik aan, dit zelfs wanneer de negen tienden der lezers klaarblijkelijk in staat zouden zijn om, ook zonder mijn bescheiden hulp, de betere uitdrukking te geven als ze maar weten dat de gebruikte te wraken is. Dit blijkt soms uit de opstellen zelf: bijv. vind ik

«rechtsbetrachting» — waarin het tweede lid een germanisme is omdat het niet gebruikt is in den zin van 't Nederl. «behartigen, nastreven, nakomen» — werkelijk omsingeld en belegerd door het goede woord «rechtsofpvatting».

Ik wil ook niet uitweiden over de zegswijzen die in strijd zijn met het gewoon taal- of stijlgebruik ten ware die tekenend zijn voor de rechtstaal: zoo vind ik «een of ander akt» en «een akt»; men gebruikte nooit dezen vorm die ook door het volk mannelijk gedacht wordt: «den akt». Het Nederlandsch zegt «akte» en het woord is vrouwelijk in alle beteekenissen ook die van «bedrijf». Men gebruikte het woord liefst nooit in den zin van «handeling al kan men het zoo aantreffen in het Nederl. Burgerl. Wetb.;

«Het wettelijk termijn» staat er ook met een verkeerd geslacht (wat veel gebeurt in de rechtstaal): «de termijn» is mannelijk;

«Het Atlas» dat daar tusschen al die «de» en «den Atlas» staat zal wel een «lapsus calami» zijn want ik acht het onmogelijk dat men niet dadelijk aan een soort stof herinnerd wordt door een onzijdig gebruik van het woord.

«Aanschouwen» is ook een heel gewoon woord dat in de rechtstaal ten onrechte doorgaans gebruikt wordt waar het onderstellingen (dit woord verdient waar het mogelijk is «fictie» te vervangen zooals «denkbeeldig» soms «fictief» dien dienst kan bewijzen) en opvattingen geldt en «beschouwen» op zijn plaats zou zijn. Ook hier, wanneer iemand het recht zus of zoo opvat, beschouwt hij het als...

«Diensvolgens» is een onoglijk iets dat in Zuid-Nederland vaak de plaats inneemt van «dienvolgens» uit dienvolgend-s. Als men bij «volgen» een naamval wil gebruiken kan men nog aan den ouden Datief denken maar nooit aan een Genit. Men zegge dus dienvolgens; en 't is echte smokkel daar een «s» tusschen te voegen.

De sisklank schijnt echter in Vlaamsch-België een geliefkoosd geruisch te zijn, zie maar: «Besluitel» dat bij ons bijna burgerrecht gekregen heeft maar in Noord-Nederland minder kansen krijgt, zoodat het moeilijk in de algemeene rechtstaal al doordringen. Erg esthetisch zijn die vormingen op «sel» niet, en ik heb opgemerkt dat de Noordnederlanders liever zulke besluiten «conclusies» te behouden of anders soms «besluiten» gebruiken, zooals hier ook in het R. W. tweemaal kan gelezen worden. In vele gevallen kunnen wij ons van «dingtaal, schriftuur, stukken» bedienen en ook waar 't past «de eisch van het openbaar ministerie». «Van eisch dienen» vervangt op voortreffelijke wijze «conclusie nemen».

«Betrekking» (er staat ook «betrek» dat geen zelfstandige vorm is) is weer een van die algemeen gebruikelijke woorden die in de rechtstaal veel voorkomen en gewoonlijk niet in de uitdrukking «met iemand in betrekking staan» maar in den zin van «ten opzichte van». Dan gebruikt men als voorzetsels «met—tot» en zegt niet «in betrekking met de studie van...».

De voorzetsels schijnen over 't algemeen de juristen veel spels te leveren:

«Onder oogpunt van» lees ik hier ook een paar malen; wanneer men iets beschouwt, iets ziet, kan men een standpunt innemen, een punt, waaruit men iets beziet; dus «uit een oogpunt van...».

«Bij gebreke aan» wellicht een drukfout. Men zegt «bij gebrek aan» en vroeger veel meer dan heden ten dage «bij gebrek van». De vorm op «-e» komt nog voor in de uitdrukking: «in gebreke blijven (nooit zijn) van (steeds)».

«Aanlegster op verzet» en «verweerder op verzet», ik vind het prachtig dat men «opposant» en «oppositie» niet gebruikt maar wensch even aan te stippen dat men niet «op-» maar «in verzet» moet zeggen.

«een verklaring op een proces-verbaal doen opnemen», hier wordt natuurlijk bedoeld het ambtelijk verslag en daarin werd, of werd niet opgenomen...; ook wanneer het proces-verbaal een «akte van bekeuring» is (ik vrees dat het w.w. bekeuren minder bekend is in Zuid-Nederl.) zal «in» die akte vermeld worden dat...

«Verwijzen tot» of «verwijzen in» gebruikt men om beurten en dat is het ergste niet; maar dat zulks op onoordeelkundige wijze gebeurt valt te betreuren. Wanneer er van kosten sprake is en men gebruikt «verwijzen», dan is het voorzetsel «in» alleen op zijn plaats: «de rechtbank verweist dus iemand «in» de kosten» maar ze verwijst «tot» schadevergoeding, tot de galg (in vroeger tijden). Merk wel op dat bij veroordeelen integendeel de rechtbank steeds «veroordeelt tot» ook tot betaling van de kosten dus «veroordeelt tot de kosten».

Nu dat ik de aandacht van de rechtsgeleerden op zoo een nietige woordsoort als de voorzetsels heb getrokken mag ik wel gebruik maken van dit soort «Andacht zum geringsten» om mij eens heel even aan haarklooverij (want dat is het geijkte woord voor spellingkwestie) schuldig te maken. Ik begrijp n.l. een spelling «quaestie» en ook de andere «kwestie» maar een huwelijk tusschen jong en oud zooals «kwaestie» acht ik in strijd met de zedelijkheid.

En nu grijp ik de gelegenheid bij de haren om er op te wijzen dat de rechtstaal in duidelijkheid zou winnen, indien sommige van de woorden, vooral vreemde (ook Latijnsche) die overal, of in vele beteekenissen dienst doen, vervangen werden door de reeks goede Nederlandsche woorden, die haar ook nog kracht en nauwkeurigheid zullen bijbrengen. Weg

met « passe-partout »-woorden, die niet de vrucht zijn van het abstraherend verstand, maar van een gebrek aan inzicht en diepte.

Zulke woorden gebruike men alleen waar men werkelijk den nood gevoelt in het wazige te blijven, want anders zijn het dievensleutels.

« Kwestie » beteekent wel eens, naast het zeer algemeene « zaak », « geschil, geding » en wordt ook soms gelijkwaardig geacht met « lis ». Zoo krijgen we dan uitdrukkingen zoals « kwaestieuze uitweg » en in een ander vonnis « litigieuze weg » om te zeggen dat het deze zaken zijn « waarover het geschil loopt », « die in geschil zijn »; dan weer kan men de gewraakte woorden vervangen door « betwist » en het begrip dat men daaruit put « twijfelachtig »; dan weer beteekenen ze eenvoudig: « bedoeld, genoemd, vermeld ».

Nog zoo een dievensleutel in de rechtstaal, is het woord « vaststellen » geworden, nadat het algemeen bekend werd dat « bestatigen » een germanisme is. En in één adem noem ik met « vaststellen » het woord « daarstellen » dat ik gelukkig maar eens — in het nummer van het R. W. dat ons bezigt houdt — aantref.

Het spijt mij erg dat « vaststellen » nu weer met betrekking tot erfdienstbaarheid, een « nieuwen parel aan zijn kroon » kreeg. Men kan nog aannemen dat « erfdienstbaarheden door een handeling van den mensch gevestigd, worden geregeld door den titel die ze vaststelt »; maar dat « vaststellen » nog eens dienst moet doen in den zin van « tot-stand brengen, vestigen door een handeling, van den mensch », bedreigt het arme woord met overlading. Immers, overal waar « bestatigen » en « constateeren » aan de deur moesten gezet worden is « vaststellen » reeds de factotum. Onze woorden « opmerken, doen opmerken, bemerken, bespeuren, zien, ervaren, gewaar worden, bevinden, enz. » ondervinden, ofte stellen dagelijks vast, dat ze nergens meer in tel zijn.

Wat zou ik niet kunnen reppen over « daarstellen ». Alle w.w. waarbij een naamwoord hoort, en nog veel andere kunnen aanleiding geven tot het « daarstellen van een omschrijving », zoodat « (zich) verbinden » een « verbintenis daarstellen » wordt en « de afdwingbare verplichting ook een verbintenis daarstelt »... ik hou op.

Er zijn in dit nummer nog verscheidene onnauwkeurigheden aan te stippen: verouderde uitdrukkingen, weglating van het lidwoord waar 't niet mag, verbuiging van een bijwoord enz. enz. maar dit zou vitte-rij kunnen genoemd worden.

Ik kan ook de wenschelijkheid bepleiten van het vervangen der Latijnsche termen door echt Nederlandsche aangezien nu het Romeinsch recht wel bestudeerd wordt om zijn principes, maar niet meer — tenzij door specialisten — in de oorspronkelijke taal.

Ik weet dat elk wel het gekwaak van « qualitate qua », « q.q. » kan vervangen door « in de genoemde, voormelde, voornoemde hoedanigheid », « in hoedanigheid » enz. Ik zwijg dus voorloopig!

En ik zal ook de verhandeling niet schrijven, die er te schrijven valt, over de onmogelijke spelling en de onmogelijke beteekenis die de rechtsgeleerden door samenstellingen met het woord... ja het woord « recht » gevormd, den dag laten aanschouwen. Een aanleiding zou ik kunnen vinden in « Strafrechterlijk karakter » dat door den schrijver gebruikt wordt in den zin van « strafrechterlijk ». Dit is echter geen doodzonde aangezien men in het recht veelal spreekt over « den strafrechter » wanneer men eenvoudig aan de strafrechtbank of aan het inwerkingstellen van de strafwetten denkt. Maar wat ik niet meer aanvaard, en toch veel te lezen krijg, is dat men het over « administratiefrechtelijke aangelegenheden » heeft, of « volkenrechtelijke begrippen » enz. Ik ken ook b.v. een « scheidsrechter » maar dan toch weer geen « Romeinschrechter » om er « —lijk(en) » aan toe te vertrouwen.

In de samenstelling is « — recht(e) — » dus goed te onderscheiden van « — rechter — ». En men mag ook geen rechter met het gerecht verwarren, alhoewel men die soms eens vereenzelvigd: zoodat er eene heele reeks woorden met die soort uitwisseling, burgerrecht heeft verkregen. Dat maakt de zaak bijna onmogelijk, ik geef het toe, en er bestaat gevaar voor de ijverige taalzuiveraars-dilettanten, die dan aan hypercorrectisme gaan doen. Toch is het bijv. duidelijk dat men best nooit een « rechterlijk tweegevecht » vernoemt, want rechters zijn vredelievende menschen, in principe; men zegge « gerechte-

lijk tweegevecht » en niet « gerechterlijk » zoodat ik veel hoor en lees.

Ik heb nu toch langer uitgeweid dan ik van zins was.

'k Hoop, wat de hardheid van mijn woorden betreft of ook onverdraagzaamheid, in 't geheel niet schuldig te zijn — ik zeg « schuldig » en niet « plichtig » zoodat in ons besproken nummer in dezen zin wel gebeurt; « plichtig » gebruikt men alleen in samenstellingen met de beteekenis van « verschuldigd » bijv. schatplichtig —. Mijn bedoeling was matig te zijn opdat er geen « heen-en-weer » geschrijf zou volgen, want dat is erg onoverkwijkelijk tusschen juristen die ver van taalkundigen zijn, zoodat onze rechtstaal doet blijken, en niet het minst wanneer we dwaze purismen smeden of voorstellen.

Ik hoop dat iedereen het met mij eens zal zijn; ook wanneer ik het eerbiedwaardig woord « Burgerwetboek », dat ik verगत te bespreken en dat nochtans hooge peters heeft (want eens beteekenden « Burgerrecht » en « Burgerwet » allebei « privaatrecht ») zijn burgerrecht (dus = burgerschapsrecht) ontzeg ten voordeele van ons « Burgerlijk Wetboek ».

G. SPANOGHE.

Mededeelingen

VOORDRACHT VAN DEN HEER PROKUREUR GENERAAL CORNIL TE ANTWERPEN

Er wordt ons medegedeeld dat « De Belgische vereeniging voor strafrecht » op Maandag, 30 Januari aanstaande, om 20.30 uur, een vergadering zal houden in de gehoorzaal der eerste burgerlijke kamer ten Gerechtshove te Antwerpen.

Op deze vergadering zal de Heer Cornil, Prokureur generaal bij het Hof van Beroep, professor aan de Hoogeschool te Brussel, een voordracht houden over de wet van 9 April 1930 tot bescherming der maatschappij tegen de abnormale en gewoontemisdadigers.

Niemand is beter dan de Heer Prokureur generaal geschikt om te spreken over deze zoo gewichtige wet, die in de praktijk aanleiding heeft gegeven tot zoo menigvuldige betwistingen.

De redevoering van den Heer Prokureur generaal zal aan al de belangstellenden uiterst belangrijke ophelderingen verstrekken over de toepassing der wettelijke bepalingen.

De verhandeling van den voordrachtgever zal de aanvulling zijn van de merkwaardige rede welke hij hield op 15 September 1930 bij de plechtige openingszitting van het Hof van Beroep te Brussel.

Het belang van deze spreekbeurt zal des te grooter zijn daar ze zal gevolgd worden door een algemeene bespreking waaraan ieder aanwezig jurist zal kunnen deelnemen.

Het Rechtskundig Weekblad raadt zijne lezers uit Antwerpen ten zeerste aan deze gewichtige vergadering bij te wonen.

Wetgeving

De toepassing van de nieuwe wet op het taalregiem in bestuurszaken

Koninklijk Besluit betreffende de hervorming der hoofdbesturen

VERSLAG AAN DEN KONING

Sire,

De wet van 28 Juni 1932 op het gebruik der talen in bestuurszaken heeft beschikt dat de administratieve diensten waarop zij van toepassing is, derwijze dienen georganiseerd dat hare werking op normale wijze kan verzekerd worden.

Zij heeft insgelijks besloten dat de uitvoeringsmaatregelen met betrekking tot de Rijksbesturen binnen zes maanden na haar in werkingtreding bij koninklijk besluit zouden geregeld worden.

Het besluit, dat wij de eer hebben aan Uwer Majesteitshandteekening te onderwerpen, heeft ten doel aan den eisch dezer wet te voldoen.

Volgende beginselen liggen eraan ten grondslag: 1° beginsel. — De wet eischt dat de aangelegenheden, welke slechts op één der taalstrekken betrekking hebben, zonder behulp van de vertalers in de taal dezer streek worden behandeld. Het komt er dus op aan dat de hoofdbesturen, om dezen regel in al de diensten te kunnen toepassen, over een voldoende aantal Nederlandsche Franschkenkende ambtenaren beschikken.

2° beginsel. — De ambtenaren der hoofdbesturen hebben toegang tot de hoogste graden met de kennis van slechts één van beide landtalen.

3° beginsel. — De eenheid van de administratieve rechtspraak dient gehandhaafd: van daar, de bepaling van pa-agraaf 3 van art 4 der wet: « Met het oog op de eenheid in de administratieve rechtspraak, wordt, voor zoover noodig, aan

ieder hooger ambtenaar, die aan het hoofd van een dienst staat, een tweetalig ambtenaar toegevoegd. »

4° beginsel. — In de Staatsbesturen dient een billijk evenwicht in acht genomen, wat betreft de aan de candidaten van iedere taalgroep voorbehouden ambten.

Hetgeen de wetgever verstaat onder « billijk evenwicht » werd bij de voorbereidende werkzaamheden nader omschreven.

« Wat dient verstaan onder « billijk evenwicht » sprak de verslaggever der wet in de Kamer. Ware het niet beter te zeggen « gelijkheid »? Zulks was eerst de meening van de afdeeling.

Wat deze wet beheerscht is de bezorgdheid om een gelijk evenwicht tusschen onze twee taalgroepen te houden... doch, wanneer er spraak van is de ambten tusschen Vlamingen en Walen te verdeelen, kan deze rechtsgelijkheid niet bij numerieke gelijkheid toegepast worden.

De Regeering moet rekening houden met de verscheidenheid der noodwendigheden van iedere streek. Uit taalooipunt moet zij de diensten evenredig verdeelen naar gelang van de belangrijkheid, welke iedere streek voor hare diensten vertegenwoordigt.

De numerieke gelijkheid zou kunnen uitloopen op een wezenlijke ongelijkheid in rechte en zelfs op echte onrechtvaardigheden... »

5° beginsel. — De toepassing van hooger vermelde beginselen moet geen inbreuk maken op de persoonlijke verworven rechten der ambtenaren in dienst op het oogenblik van het in werkingtreden der wet.

Nochtans mag het waarborgen dezer rechten de toepassing der wet niet belemmeren.

Het besluit dat wij de eer hebben aan de handteekening van Uwe Majesteit te onderwerpen, houdt rekening met deze verschillende voorwaarden. Ons dunkt is het soepel genoeg om te kunnen worden toegepast op al de departementen waarvan er sommige zoodat dat van Buitenlandsche Zaken en dat van Koloniën, in verschillende opzichten in een bijzondere toestand verkeren; het is tevens uitdrukkelijk genoeg om een loyale toepassing van de nieuwe wetgeving te verzekeren.

Wij hebben de eer te zijn, met den diepsten eerbied, Sire, van Uwe Majesteit, de zeer nederige, zeer onderdanige en zeer getrouwe dienaars. (volgen de handteekeningen van alle Ministers).

ALBERT, Koning der Belgen,

Aan allen tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Gelet op de artikelen 4, 5, 6, 9 en 10 der wet van 28 Juni 1932;

Op de voordracht van Onze in raad vergaderde Ministers.

Wij hebben besloten en wij besluiten:

Art. 1. — In ieder hoofdbestuur van den Staat worden de diensten in Vlaamsche en Fransche afdelingen, bureelen of secties gegroepeerd wanneer de aard der zaken het vereischt en zoo hun omvang zoodat het getal ambtenaren het toelaten.

Art. 2. — In ieder ministerieel departement worden twee personeelsrollen aangelegd: de eene bevattende de namen der Nederlandsch-kennende de andere de namen der Franschkenkende ambtenaren.

Art. 3. — De thans in bediening zijnde ambtenaren worden — volgens hunne taal-kennis — op de eene of de andere rol ingeschreven.

Om op de rol der Nederlandsch-kennende ambtenaren te worden ingeschreven moet men de Nederlandsche taal correct kunnen spreken en schrijven, om op de rol der Franschkenkende ambtenaren te kunnen worden ingeschreven moet men de Fransche taal correct kunnen spreken en schrijven.

De betwistingen die omtrent deze kennis mochten oprijzen worden door den Minister opgelost.

Art. 4. — De ambtenaren die na het in werking treden van dit besluit worden aangeworven worden op de Vlaamsche of op de Fransche rol ingeschreven, naar gelang zij het bij par. 3 van art. 9 voorgeschreven toelatingsexamen in het Nederlandsch of in het Fransch hebben afgelegd.

Art. 5. — Het aanwerven van nieuwe ambtenaren dient gedaan met inachtneming van het algemeen evenwicht tusschen de twee taalgroepen.

Art. 6. — Bij de bevorderingen wordt dergelijk evenwicht trapsgewijze en in de mate van de noodwendigheden der verschillende diensten verwezenlijkt.

Art. 7. — Ter vrijwaring van de verworven persoonlijke rechten der ambtenaren in dienst op het oogenblik van het in werking treden van de wet, wordt van art. 5, lid 1 van Ons Besluit van 16 December 1927 afgeweken ten behoeve van den ambtenaar die mocht verstoken zijn van een bevordering, welke hij zou hebben bekomen, zoo men niet genooddrukt ware geweest de toepassing der wet te verzekeren.

Iedere voordracht van dien aard dient onderwerpen aan de goedkeuring van onze in raad vergaderde Ministers.

Alle andere ambtenaren die, ten gevolge van bovenbedoelde afwijking voorbijgegaan werden, hernemen later hun rangorde wanneer zij op hun beurt tot een onmiddellijk hooger graad bevorderd worden, en, in alle geval, ter verkrijging van de leidende ambten voorzien bij art. 4, par. 3 der wet.

Art. 8. — De bij par. 3 van art. 4 der wet voorziene adjunct staat het diensthoofd ter zijde voor de afdoening der zaken behandeld in de taal welke laatstgenoemde niet kent.

Hij kan geenszins er toe verplicht worden een letterlijke en schriftelijke vertaling van de stukken van het dossier te geven.

Het diensthoofd alleen is verantwoordelijk voor het behoud der eenheid van rechtspraak in zijn dienst.

Art. 9. — Het personeel van de wachtkamers der bij dit besluit bedoelde hoofdbesturen moet derwijze worden samengesteld dat de bezoekers de landtaal hunner keuze kunnen gebruiken.

Art. 10. — De zaken met betrekking tot slechts één enkele taalstreek van het land moeten in de taal der streek worden behandeld. De desbetreffende onderrichtingen worden, zonder behulp van de vertalers, gesteld in de taal der personen en besturen waarvoor zij bestemd zijn.

De stukken van algemeen belang, zoodat wetsontwerpen, besluiten, reglementen, berichten, aanbestedingsvoorwaarden, onderrichtingen of zaken

welke het heele land of te gelijkertijd Vlaamsche en Fransche gemeenten aanbelangen, mogen hetzij van 't Nederlandsch in 't Fransch, hetzij van 't Fransch in 't Nederlandsch worden vertaald.

Art. 11. — Cursussen worden ingericht om het personeel desverlangend er toe in staat te stellen de kennis der twee landtalen te verwerven of aan te vullen.

Art. 12. — Onze Minister zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit dat den dag zijner bekendmaking in werking treedt.

Gegeven te Arosa, den 6 Januari 1933.

Koninklijk Besluit betreffende de Brusselsche agglomeratie, de lokale en gewestelijke diensten van den Staat

VERSLAG AAN DEN KONING

Sire,

De wet op het gebruik der talen in bestuurszaken legt aan de Uitvoerende Macht den plicht op het gebruik der talen voor de plaatselijke of gewestelijke administratieve diensten van den Staat en van de openbare aan den Staat ondergeschikte besturen, welke in de Brusselsche agglomeratie zijn gevestigd, bij koninklijk besluit te regelen.

Deze regeling moet, naar den eisch der wet, rekening houden met de plaatselijke toestanden en de gelijke eerbiediging der twee landtalen tot grondslag hebben. Zij dient eveneens rekening te houden met par. 2 van art. 9 luidend als volgt:

« In de gemeenten van de Brusselsche agglomeratie mag niemand een ambt uitoefenen waardoor hij in betrekking met het publiek gesteld worde, zoo hij niet beide landtalen kent. »

Benedenstaande bepalingen steunen op dit tweevoudig voorschrift.

Wij hebben de eer te zijn, met den diepsten eerbied, Sire, van Uwe Majesteit, de zeer nederige, zeer onderdanige en zeer getrouwe dienaars. (w. get. door al de Ministers).

ALBERT, Koning der Belgen,

Aan allen tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Gelet op art. 2 der wet van 28 Juni 1932, inzonderheid op haar § 4: in de Brusselsche agglomeratie wordt het gebruik der talen voor de plaatselijke of gewestelijke administratieve diensten van den Staat en van de aan den Staat ondergeschikte openbare besturen en overheden, bij een met redenen omkleed koninklijk besluit geregeld, met inachtneming van de plaatselijke toestanden en uitgaande van een gelijken eerbied voor beide landtalen;

Op de voordracht van Onze in raad vergaderde Ministers,

Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Art. 1. — In de Brusselsche agglomeratie gebruiken de lokale of gewestelijke diensten van den Staat, ter behandeling van de zaken in binnendienst, zoodat in hun betrekkingen met de hoofdbesturen en met de openbare overheden en diensten uit de Brusselsche agglomeratie — voor zoover het gaat om zaken betreffende gemeenten uit deze agglomeratie — de door de gemeente op grond van art. 2, § 1 der wet gekozen taal.

Voor de door de bijzondere personen ingediende zaken gebruiken zij, ter behandeling in binnendienst, de taal waarvan dezen zich bediend of het gebruik aangevraagd hebben.

Hetzelfde geldt voor de zaken van individueel aard, welke door de ambtenaren zelf worden ingediend.

Art. 2. — De lokale en gewestelijke diensten van den Staat, welke, behalve gemeenten uit de Brusselsche agglomeratie, ook andere, ofwel in de Vlaamsche, ofwel in de Waalsche streek gelegen gemeenten bedienen, behandelen de gelocaliseerde of localiseerbare zaken met inachtneming van de op deze streken toepasselijke taalregeling.

De zaken met betrekking tot de gemeenten uit de Brusselsche agglomeratie en mede tot gemeenten uit een of andere van beide taalstrekken, worden in de taal dezer streken behandeld.

De zaken met betrekking tot gemeenten uit de Brusselsche agglomeratie en mede tot gemeenten uit de twee taalstrekken worden in binnendienst behandeld in de taal der gemeente, waarvan zij uitgaan. De briefwisseling tusschen de lokale en gewestelijke diensten van den Staat met de betrokken gemeenten wordt evenwel gevoerd in de bij art. 1 der wet en bij art. 1 van dit besluit voorgeschreven taal.

Art. 3. — In de Brusselsche agglomeratie worden de berichten en mededeelingen tot het publiek in beide landtalen gesteld.

Art. 4. — De bij art. 1 en 2 van dit besluit bedoelde diensten maken, zonder behulp van de vertalers, in hun correspondentie met de door art. 1 der wet beheerschte besturen en overheden, gebruik van de taal, waarvan zich deze op grond van de art 1 en 3 der wet hebben bediend.

De bijzondere personen dienen zij van antwoord in de taal, waarvan dezen zich bediend of het gebruik aangevraagd hebben.

Art. 5. — Iedere dienstorder of onderrichting, bestemd voor het personeel der bij de art. 1 en 2 van dit besluit bedoelde diensten, dient in de twee landtalen gesteld.

Art. 6. — Onze Ministers, zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit dat den dag zijner bekendmaking in werking treedt.

Gegeven te Arosa, den 11 Januari 1933.

Vlaamsche Juristen !

ABONNEERT U OP HET

Rechtskundig Weekblad

Uitgever: Drukk. « Themis »

Korte Ridderstraat, 22, Antwerpen. — Tel.: 200.95